Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U101349

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 20-11-2023

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Басараба Ірина Олегівна

2. Iryna O. Basaraba

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3209-9119

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 035

Назва наукової спеціальності: Філологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Філологія

Дата захисту: 06-12-2023

Спеціальність за освітою: Викладач англійської мови

Місце роботи здобувача: Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького

Код за ЄДРПОУ: 14321481

Місцезнаходження: вул. Шевченка, буд. 46, Хмельницький, Хмельницький р-н., 29000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 76.051.038 (ID 2703)

Повне найменування юридичної особи: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Код за ЄДРПОУ: 02071240

Місцезнаходження: вул. Коцюбинського, буд. 2, Чернівці, 58012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Код за ЄДРПОУ: 02071240

Місцезнаходження: вул. Коцюбинського, буд. 2, Чернівці, 58012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 16.01, 16.01.16

Тема дисертації:

1. Ідіоматичний простір англомовного художнього військового тексту

2. Idiomatic space of an English military-oriented literary text

Реферат/анотація:

1. Дисертацію присвячено дослідженню структурно-семантичних особливостей функціонування фразеологічних одиниць в англомовних художніх текстах на військову тематику із застосуванням загальнонаукових та специфічних методів лінгвістичного дослідження, що дозволило визначити поняттєву, морфологічну, семантичну складові фразеологічних одиниць, їх лінгвальні та функційні особливості, характеристики, особливості використання в англомовних художніх текстах на військову тематику. За результатами комплексного використання квантитативних методів схарактеризовано ідіоматичний простір англомовних художніх текстів на військову тематику і доведено достовірність результатів дослідження. Мета роботи полягає у дослідженні структурно-семантичних та функційних особливостей фразеологічних одиниць англомовних художніх текстів на військову тематику і верифікації особливостей їх функціонування

з використанням лінгвостатистичних методів. У вступі зазначено актуальність теми дослідження, сформульовано мету й завдання роботи, представлено предмет, об'єкт і методологічний інструментарій наукової розвідки, визначено практичне значення та наукову новизну дисертаційної роботи, подано структуру дисертаційної роботи, а також зазначено інформацію про кількість публікацій із теми дослідження та апробацію його результатів на міжнародних і всеукраїнських наукових й науково-практичних конференціях. У першому розділі «Теоретичні засади дослідження фразеологічних одиниць в художньому тексті» виокремлено поняття фразеологічної одиниці, 3 англомовного художнього тексту на військову тематику, ідіоматичного простору. Фразеологічну одиницю визначено як усталену синтагматичну систему з мінімальною продуктивністю синтаксичних схем та властивою трансформаційною деструктивністю, тобто як полівербальну одиницю мови, що характеризується фігуральністю смислу. Серед диференційних ознак фразеологічних одиниць виокремлено такі, як стійкість складу та структури; образність; цілісність семантики; здатність до відтворення в мові. Описано диференційні ознаки художнього тексту та художнього дискурсу; специфіку функціонування англомовних художніх текстів на військову тематику. Виокремлено основні особливості англомовного художнього військового тексту такі, як іронія, символізм, натяки, епіграфи, відкритий фінал, цитати, ретроспекція, опис, кілька поглядів на ті ж самі події, метафори, загадки, «жанрова дифузія». Ідіоматичним простором англомовних художніх текстів на військову тематику запропоновано вважати мовну складну ієрархічну систему дискретних фразеологічних одиниць, які мають як якісні, так і кількісні характеристики. У другому розділі «Методологія дослідження фразеологічних одиниць» здійснено відбір та обґрунтування методів дослідження ідіоматичного простору англомовних художніх текстів на військову тематику, а саме загальнонаукових та специфічних методів (методів семантичного, структурно-граматичного та контекстуального аналізу, квантитативних методів тощо). Описано процедуру створення джерельної бази та вибіркової сукупності фразеологічних одиниць. Джерельною базою дослідження слугували англомовні художні тексти сучасних авторів на військову тематику загальним обсягом 3376 сторінок. Фактичний матеріал дослідження становив корпус із 1670 фразеологічних одиниць, зібраних методом наскрізного виписування. Застосування квантитативних методів засвідчило, що статистична похибка для цього обсягу вибірки становить 3,2%. 4 Наукове дослідження охоплювало п'ять етапів: змістовно-теоретичний, інформаційний, методичний, аналітичний, завершальний. На кожному етапі було досягнуто визначених цілей, розв'язано відповідні завдання, використано методологічні підходи та відповідний методичний апарат дослідження. Це дозволило виконати завдання дослідження, підтвердити достовірність отриманих результатів щодо особливостей ідіоматичного простору англомовних художніх текстів на військову тематику. У третьому розділі «Лінгвальні особливості англійських фразеологічних одиниць» на підставі частино-мовного критерію та контекстуального аналізу фразеологічні одиниці англомовного художнього військового тексту класифіковано за морфологічною ознакою на дієслівні (64,31%), субстантивні (19,34%), адвербіальні (5,99%), ад'єктивні (8,02%) та вигуки (2,34%). У кожному виокремленому класі ядерним компонентом є відповідна частина мови. З'ясовано, що в англомовних художніх текстах на військову тематику вжито метафоризовані фразеологічні одиниці, які становлять 70,48 % від обсягу вибірки. Вживання великої кількості метафор є виправданим, оскільки у цих творах йдеться про життя, переживання та втрати героїв твору, наслідки війни тощо.

2. The dissertation is devoted to the study of structural and semantic features of phraseological units functioning in English military-oriented literary texts using general scientific and specific methods of linguistic research, which allowed to investigate the conceptual, morphological, semantic components of phraseological units, their linguistic and functional features, ways of their implementation in military-oriented literary text and to implement a comprehensive approach to the use of quantitative methods for characterizing phraseological units. The aim of the research is to investigate the structural, semantic and functional features of phraseological units in English military-oriented literary texts and to verify the peculiarities of their functioning using linguistic and statistical methods. The introduction states the relevance of the research topic, formulates the aim and objectives of the work, presents the subject, object and methodological tools of scientific research, defines the practical significance and scientific novelty of the dissertation, presents the structure of the dissertation, and provides information on

the number of publications on the research topic and testing of its results at international and national scientific and practical conferences. The first chapter “Theoretical foundations of research of phraseological units in military-oriented literary texts ” distinguishes the concepts of a phraseological unit, an English military-oriented literary text and idiomatic space. 9 A phraseological unit is defined as fixed syntagmatic system with minimal productivity of syntactic schemes and inherent transformational destructiveness, i.e. a phraseological unit is a multivalent unit of language characterized by figurative meaning. The differential features of phraseological units include the stability of composition and structure; imagery; integrity of semantics; ability to be reproduced in the language. The differentiating features of literary text and literary discourse are determined; the peculiarities of functioning of English military-oriented literary texts are identified. The main features of the English military-oriented literary texts are highlighted, in particular: irony, symbolism, hints, epigraphs, open ending, quotations, retrospection, description, several views on the same events, metaphors, riddles, “genre diffusion”. The idiomatic space of English military-oriented literary texts is understood as a linguistic complex hierarchical system of discrete phraseological units that have both qualitative and quantitative characteristics. The second chapter “Methodology of research on phraseological units” selects and justifies the methods used to study the idiomatic space of English military-oriented literary texts: general scientific methods and specific methods (methods of semantic, structural and contextual analysis, quantitative methods). In addition, the procedure for creating the source base of the study, as well as the formation of a representative sample of phraseological units. The source base of the study was seven English military-oriented literary texts by contemporary authors with a total volume of 3376 pages. The factual material of the study was a corpus of 1670 phraseological units collected by the method of through writing. The application of quantitative methods showed that the statistical error for the specified sample size is 3,2%. The research was conducted in five stages (content-theoretical, informational, methodological, analytical, and final). At each stage, certain goals were achieved, relevant tasks were solved, methodological approaches were implemented, and the methodological apparatus of the study was used. This made it possible to realize the 10 defined objectives of the study, to prove the reliability of the results obtained regarding the peculiarities of the idiomatic space of English military-orinted literary texts. In the third chapter “Linguistic features of English phraseological units”, based on the part-of-speech criterion and contextual analysis, the phraseological units of English military-orieneted literary texts are classified on the basis of morphological features into verbal (64,31%), substantive (19,34%), adverbial (5,99%), adjectival (8,02%) and interjections (2,34%). For each class, the role of the nuclear component is played by the corresponding part of speech. Metaphorized phraseological units are used in English military-oriented literary texts, which account 70,48% of the sample. The use of a large number of metaphors is justified, since the works under study deal with the lives, experiences and losses of the characters of research, the consequences of war, etc.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Iryna Basaraba, Olha Lemeshko Correlation of cognitive abilities and translation skills of phraseological units. SKASE. Journal of Theoretical Linguistics. Košice, Slovak Republic, 2021. Volume 18, No.2. P. 34-50. URL: https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record / WOS: 000734931200003.
- Басараба І. Фразеологія та фразеологізм у скопусі лінгвістичних студій. Збірник наукових праць Чернівецького національного університету імені Ю.Федьковича. Сер. Германська філологія. Чернівці,

2020. № 823. С. 10–15. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvchnugf_2020_823_4.

- Басараба І. Англомовні фразеологічні одиниці: проблема класифікації. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Сер. Філологія. Соціальні комунікації. Київ, 2020. Том 31 (70) № 4 Ч. 2. С. 1–8. DOI https://doi.org/10.32838/2663-6069/2020.4-2/01. URL: http://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/4_2020/part_2/3.pdf.
- Басараба І. Лексико-семантичні поля фразеологічного простору англомовного військового дискурсу. Закарпатські філологічні студії. Ужгород, 2021. № 16. С. 45–50. DOI https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2021.16.8. URL: http://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/archive/16/10.pdf.
- Basaraba I. Methodological research approaches and methods of phraseological space of english military discourse. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Дрогобич, 2021. № 41(1). С. 87–92. DOI https://doi.org/10.24919/2308-4863/41-1-13. URL: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/41_2021/part_1/15.pdf.
- Басараба І. Функціональні особливості художнього військового тексту. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Дрогобич, 2022. №. 52. С. 128–133. DOI https:// doi.org/10.24919/2308-4863/52-1-18. URL: http://www.aphn-journal.in.ua/ archive /52_2022/part_1/18.pdf.
- Басараба І. Метафоризація фразеологічних одиниць англомовного художнього тексту. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Дрогобич, 2023. №. 59, Том 1. С. 120–124. DOI https://doi.org/10.24919/2308-4863/59-1-17. URL: http:// www.aphn-journal.in.ua/archive/59_2023/part_1/17.pdf.
- Basaraba I. Functioning of Metaphorized Phraseological Units in Military Prose. Закарпатські філологічні студії. Ужгород, 2023. № 27. Том 1. С. 64 – 69. DOI https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2022.27.1.11. URL: http://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/archive/27/part_1/11.pdf.
- Basaraba I. Linguistic and statistical analysis of the content of the idiomatic space of English military-oriented texts. Актуальні проблеми філології та перекладознавства. Хмельницький, 2023. № 27. С. 180–184. DOI https://doi.org/10.31891/2415-7929-2023-27-38. URL: http://apfp.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/5/2023/08/2023-27-36.pdf.
- Басараба І. Аналіз підходів до розуміння поняття фразеологічної одиниці. Освітньо-наукове забезпечення діяльності складових сектору безпеки і оборони України: тези міжнародної науково-практичної конференції (Хмельницький, 22 листопада 2019 року). Хмельницький: Вид-во НАДПСУ, 2019. С. 592–594. URL: https://nadpsu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/07/ konferen_listopad_ 2019.pdf.
- Басараба І. Аналіз підходів до розуміння понять «Фразеологія» та «Фразеологізми». «Спільні дії військових формувань і правоохоронних органів 357 держави: проблеми та перспективи»: міжнародна науково-практична конференція, 12-13 вересня. Одеса, 2019. С. 284. URL:https:// drive.google.com/file/d/1-AgveXtaWuNffvj1IY317LUO7SeIquB7 / view.
- Басараба І. Лінгвокультуристичні аспекти походження та змісту ФО. «Сучасна філологія: тенденції та пріоритети розвитку»: міжнародна науково-практична конференція, 22-23 травня. Одеса, 2020. С. 7–11.
- Basaraba I. Role of Phraseologisms of English military discourse. «Спільні дії військових формувань і правоохоронних органів держави: проблеми та перспективи»: міжнародна науково-практична конференція, 10-11 вересня. Одеса, 2020. С. 423–424. URL:https://vaodesa.mil.gov.ua/images/docs/ conference/ 2020/10.09/Збірник%20тез%20доповідей.pdf.
- Басараба І. Вибір розміру вибірки для вивчення змісту і функцій ідіом військового дискурсу в сучасній англійській мові. Освітньо-наукове забезпечення діяльності складових сектору безпеки й оборони України: тези XII Всеукраїнської науково-практичної конференції (26 листопада 2020 року). Хмельницький : Вид-во НАДПСУ, 2020. С. 760–762. URL: https://nadpsu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/07/2konferen_listopad_ 2020.pdf.

- Басараба І. Вмотивованість фразеологічних одиниць воєнної сфери. «Мова і засоби масової комунікації на сучасному історичному етапі»: міжнародна науково-практична конференція (10-11 вересня). Львів, 2021. С. 60–62.
- Басараба І. Особливості лексико-семантичних полів ФО у текстах на військову тематику. «Військова освіта і наука: сьогодення та майбутнє»: XVII Міжнародна науково-практична конференція (26 листопада). ВІКНУ, Київ, 2021. ТОМ 1, С. 105-106. URL: https://mil.knu.ua/files/316_1096704357.pdf.
- Басараба І. О. Дослідження особливостей структури фразеологічних одиниць військових текстів. «Освітньо-наукове забезпечення діяльності складових сектору безпеки і оборони України»: ІІ Міжнародна науково-практична конференція (25 листопада). НАДПСУ, 2021. С. 746–748.
- Басараба І. Семантичні особливості художніх текстів на військову тематику. «Technologies and strategies for the implementation of scientific achievements»: I International scientific and theoretical conference (27 May). Stockholm, 2022. P. 89–90. URL: https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/scientia/issue/view/27.05.2022/747.
- Басараба І. Семантичний аспект фразеологічних одиниць англійської мови. «Current trends and fields of philological studies in the challenging reality»: International scientific conference (July 29–30). Riga, 2022. С. 137–139. URL:http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/240/6552/13741-1.
- Басараба І. Особливості функціонування ФО у прозі військового спрямування. «Міжнародна та національна безпека: Теоретичні і прикладні аспекти»: VII Міжнародна науково-практична конференція, 17 березня. Дніпро, 2023. С. 780–782. URL: https://er.dduvs.in.ua/handle/123456789/10997.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0116U001434

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бялик Василь Дмитрович

2. Vasyl D. Bialyk

Кваліфікація: д.філол.н., професор, 10.02.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Код за ЄДРПОУ: 02071240

Місцезнаходження: вул. Коцюбинського, буд. 2, Чернівці, 58012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мізін Костянтин Іванович

2. Kostiantyn I. Mizin

Кваліфікація: д.філол.н., проф., 10.02.17

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Університет Григорія Сковороди в Переяславі

Код за ЄДРПОУ: 04543387

Місцезнаходження: вул. Сухомлинського, буд. 30, Переяслав, Переяслав-Хмельницький р-н., 08401, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Матвієнків Ольга Степанівна

2. Olha S. Matviienkiv

Кваліфікація: к.філол.н., доцент, 10.02.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Єсипенко Надія Григорівна

2. Nadiia H. Yesypenko

Кваліфікація: д. філол. н., проф., 10.02.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Код за ЄДРПОУ: 02071240

Місцезнаходження: вул. Коцюбинського, буд. 2, Чернівці, 58012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Заслонкіна Анна Володимирівна
2. Anna V. Zaslonkina

Кваліфікація: к. філол. н., доцент, 10.02.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Код за ЄДРПОУ: 02071240

Місцезнаходження: вул. Коцюбинського, буд. 2, Чернівці, 58012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Осовська Ірина Миколаївна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Осовська Ірина Миколаївна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Басараба Ірина Олегівна
Реєстратор	УкрІНТЕІ

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Тетяна Анатоліївна